

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

ШАҲАР ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 191 (12.252)

Баҳоси эркин нарҳда

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

БАРҚАРОР ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

Пойтахтимиздаги Симпозиумлар саройида 14 сентябрь куни Президентимиз Ислон Каримовнинг ташаббуси билан ташкил этилган «Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий сиёсатни амалга оширишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли ва аҳамияти» мавзuida халқаро конференция бўлиб ўтди

нес ва хусусий тадбиркорлик йили деб эълон қилинган, бу борада тегишли давлат дастури амалга оширилгани ҳам шундан далолатдир. Мазкур дастурни самаралари рўйб-чакари мақсадида давлатимиз раҳбарининг 2011 йил 24 августда қабул қилинган «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун қўлай ишбилармонлик муҳитини шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармониغا биноан соҳа субъектлари учун қатор янги имтиёз ва преференциялар жорий қилинди, уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш кафолатлари кучайтирилди.

Соҳа субъектларини рўйхатга олиш жараёнлари соддалаштирилди, очиқлик ва ошкоралик тамойилларига амал қилиш қўламини кенгайтирилди, «ягона ойна» тамойили жорий қилинди. Энди тадбиркор ўз бизнесини ташкил қилиш учун икки кун ичида рухсат олиши мумкин. Муҳандислик-коммуникация тармоқларига улашиш, экспорт товарларини божхонада расмийлаштириш тартиб-таомиллари сезиларли даражада соддалаштирилди.

Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг вице-президенти ҳамда молия ва хусусий секторни ривожлантириш масалалари департаменти раҳбари Джанамира Деваан кичик бизнесни самарали қўллаб-қувватлаш иқтисодий тараққиётни таъминлашда муҳим роль ўйнашини таъкидлади. Ўзбекистонда ушбу соҳа ривожини йўлда ёрдам кўрсатиш иқтисодиёт рақобатдорлигини ошириш ва уни диверсификация қилишни таъминлашнинг зарур шарти сифатида белгиланган.

Конференция катнашчилари Президентимиз Ислон Каримовнинг шу йил июль ойида қабул қилинган «Статистик, солиқ, молиявий ҳисоботларни, лицензияланган фаолият турларини ва рухсат бериш тартиб-таомилларини тубдан қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ва «Ишбилармонлик муҳитини янада тубдан яхшилаш ва тадбиркорликка янада кенг эриш-лик бериш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонлари Ўзбекистонда ишбилармонлик муҳитини тубдан яхшилаш борасидаги наватдаги муҳим кадам бўлганини таъкидладилар.

Анжуманда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига кредит ажратиш тизими иқтисодиётнинг ушбу тармоғини жадал ривожлантиришга қўмаклашадиган муҳим йўналишлардан бири экани қайд этилди. Жаҳон тажрибаси шунини кўрсатмоқдаки, микроолиялаш бу борадаги энг самарали механизмлардир. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 5 май куни қабул қилинган фармонида мувофиқ «Микрокредитбанк» акциядорлик тижорат банки ташкил этилди ва у бугун Марказий Осиё ва Европа мамлакатларидаги энг яхши ўнта микроолия банклари қаторидан жой олди. Мазкур банк кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига, айниқса, қишлоқ жойларда фаолият кўрсатаётган, дастлабки капитални шакллантириш, янги корхоналар ва иш ўринларини ташкил қилишда қўмаклашмоқда, уларга фаолиятини ривожлантириш учун имтиёзли кредит ресурсларидан кенг фойдаланиш борасида самарали хизмат кўрсатмоқда.

Анжуманда сўзга чиққан Ислон тараққиёт банки вице-президенти Бирама Сидибе Ўзбекистонда кичик бизнес миллий иқтисодиёт асосига айланганини таъкидлади. Ислон тараққиёт банки мамлакатимизда ушбу сектор унинг рақобатдорлигини ошириш мақсадида қўллаб-қувватланаётгани ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, аҳоли бандлиги ва фаровонлигини ошириш учун қўлай муҳит яратиш бўйича энг яхши стратегия эканини эътироф этди. Ўзбекистон 2003 йилда Ислон тараққиёт банкнинг азоси бўлди. Утган давр мобайнида банк мамлакатимизга устувор йўналишларга оид 34 лойиҳани молиялаш, жумладан, хусусий секторни ривожлантириш учун жами 923 миллион АҚШ доллари ажратди. Биз, деб таъкидлади Ислон тараққиёт банки вице-президенти, бундан бундан ҳам бугунги барқарор тараққиётнинг энг муҳим ҳаракатлантирувчи кучи бўлган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришда мамлакатингизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёризм.

Ишбилармонлик муҳитини тубдан яхшилаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга оид комплекс чора-тадбирларнинг амалга оширилиши самарасида ушбу секторнинг Ўзбекистон иқти-

содиётидаги ўрни тобора ошиб бормоқда, рақобатбардош маҳсулот турлари ва ишлаб чиқариш ҳажми кўпаймоқда. 2012 йилнинг биринчи ярмида мамлакатимизда 13 мингта янги кичик бизнес субъекти ташкил этилди. Уларнинг аксарияти ишлаб чиқариш тармоқларида фаолият кўрсатмоқда. Ушбу даврда бугун асосан электрон савдо-лар орқали амалга оширилаётган давлат харидлари тизимига 132 минг нафардан зиёд тадбиркор жалб этилди.

Бозор муносабатлари ва хусусий мулк ҳуқуқлари устуворлиги эътиборга олинган ҳолда, жаҳон бозоридида муносив рақобатлаша оладиган миллий иқтисодиётни шакллантириш – мунтазам ривожланаётган ва янада жадал тус олаётган жараёндир. Бугун Ўзбекистонда кичик ва хусусий корхоналар нафақат савдо, хизматлар кўрсатиш ва қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш соҳаларида фаолият юритаётди, балки инновация, нано ва биотехнологиялар, ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда саноатда, илм-талаб юқори технологияли маҳсулотлар ишлаб чиқаришда ҳам уларнинг улуши ортиб бораётди. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ташқи иқтисодий фаолиятда иштирок этиш, ташқи бозорларга маҳсулот чиқариши учун яратилаётган имкониятлар ҳам кенгаймоқда.

Конференциянинг ялпи мажлисида сўзга чиққан БМТ Тараққиёт дастурининг Европа ва МДҲ бўйича минтақавий бюроси директорининг ўринбосари Хаюляна Шу, Хитой иқтисодий тадқиқотлар маркази раҳбари Жастин Лин, Берлин халқаро иқтисодиёт академияси директори Хайне Йоахим Кнауце (ГФР), Корея кичик ва ўрта бизнес корпорацияси президенти Пак Чеол Кью (Жанубий Корея) ҳамда бошқа чет эллик экспертлар ва хорижий ишбилармон доиралар вакиллари Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар бераётган самаралар, мамлакатимиз фаровонлигининг узлуксиз ошишига хизмат қилиётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш бўйича қўрилган самарали чора-тадбирларни юксак баҳолади. Анжуманининг чет эллик катнашчилари мамлакатимизда Президент Ислон Каримов томонидан белгиланган берилган ижтимоий-иқтисодий тараққиётнинг устувор йўналишлари доирасида давом этаётган улкан бунёдкорлик ишлари олдимизга қўйилган мақсад – дунёнинг иқтисодиёти ривожланган давлатлари қаторидан жой олиш ва келажақда Ватанимиз янада тараққиёт этишини таъминлаш учун мустақкам асос бўлиб хизмат қилишига ишонч билдиридилар.

Сўнгра конференция ўз ишини секция мажлисларида давом эттирди. Уларда «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик – иқтисодиётни диверсификация қилиш ва барқарор ривожлантириш асоси», «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни шакллантириш ҳамда ривожлантиришнинг муҳим омиллари ва шартлари», «Тадбиркорлик фаолиятининг ҳуқуқий кафолатлари ва эркинликлари, хусусий мулк ҳуқуқларини ҳимоя қилиш», «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик – ўрта синф мулкдорларини шакллантириш ҳамда жамият ижтимоий барқарорлигини таъминлашнинг асоси ва манбаи», «Экспорт салоҳияти ва халқаро ҳамкорлигини кенгайтиришда кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликнинг роли», «Хусусий секторни аҳоли бандлиги ва даромадини оширишнинг омилли сифатида ривожлантириш» каби масалалар кенг муҳокама этилди.

Конференция иши натижалари бўйича яқуний ҳужжат қабул қилинди.

«Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий сиёсатни амалга оширишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли ва аҳамияти» мавзuida халқаро анжуман бозор иқтисодиёти ривожланган демократик ҳуқуқий давлат барпо этишга қаратилган, мамлакатимизни ислох ва модернизация қилишнинг «ўзбек модели» жаҳон ҳамжа-миятида катта қизиқиш ўйотаётганини яна бир бор тасдиқлади. Ўзбекистон танлаган ўз тараққиёт йўлининг нақадар тўғрилигини вақтингиз ўзи кўрсатиб турибди. Бугун мамлакатимиз бутун дунёга қўлга киритаётган улкан ютуқларини намойиш этмоқда. Бу муваффақиятлар, ўз навбатида, халқаро майдонда Ўзбекистоннинг нуфузини ошириш, жаҳон ҳўжалик муносабатларидаги иштирокини кенгайтиришга хизмат қилмоқда.

Анна ИВАНОВА,
ЎЗА мухбири

Сўз – конференция иштирокчиларига

ЎЗБЕКИСТОНДА КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК РИВОЖИГА ҲАВАС ҚИЛСА АРСИЙДИ

Мамлакатимизда 12-14 сентябрь кунлари «Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий сиёсатни амалга оширишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли ва аҳамияти» мавзuida халқаро конференция бўлиб ўтди. Мазкур нуфузли анжуманда қирқдан зиёд мамлакатдан икки юз элликка яқин давлат ва жамоат арбоблари, бизнесменлар, олим ва экспертлар, нуфузли халқаро молия ташкилотларининг вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги – ЎЗА мухбирлари анжуман катнашчиларининг айримлари билан суҳбатда бўлди.

Пак Чеол Кью, «Small and medium business» корпорацияси президенти (Жанубий Корея):

– Халқаро конференциянинг очилишида Президент Ислон Каримовнинг иштирок этиши ва нутқ сўзлаши анжуманининг нуфузини янада оширди. Биз Ўзбекистоннинг юксак иқтисодий кўрсаткичларга эришишда босиб ўтган йўллари, айти пайтда амалга ошираётган ислохотлари ва ўз олдида қўйган мақсадлари ҳақида жуда қимматли маълумотларни олдик. Менга давлатингиз раҳбарининг Ўзбекистон ёшлари ҳақида билдирган фикри гоят манзув бўлди. Таъкидланганидек, Ўзбекистоннинг келажагига назар ташламоқчи бўлган киши, мамлакат ёшлари билан мулоқот қилиб, уларнинг илм-фан бобидаги заковати билан танишмоғи лозим. Зотан, ёш авлод Ўзбекистоннинг эртанги тақдири учун масъулдир. Шу ўринда мамлакатингиз эртаси ишончли қўлларда эканини айтиб ўтмоқчиман.

Президент Ислон Каримов қайд этганидек, Ўзбекистон мустақилликка эришгач, иқтисодиётни тубдан ислох қилишга муваффақ бўлди. Натижада бугунги кунда мамлакатингизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳавас қиларли даражада барқарор ривожланмоқда.

Парвиз МОРВИЖ, Нью-Йорк давлат университети профессори, «Глобал илмий нашрлар» маркази директори (АҚШ):

– Ававаломбор, Президент Ислон Каримов буюк йўлбозчи эканини алоҳида таъкидлашни истардим. Мамлакатингиз раҳбарининг узоқни қўлаб юритаётган оқилона сиёсати тўғрисида Ўзбекистонда ҳар соҳа, жумладан, иқтисодиётнинг турли йўналишлари йил сайин тараққиёт этмоқда. Мустақиллик йилларида Ўзбекистон дунё ҳамжамиятида ўзининг муносиб ўрнини эгаллади. Бугун унинг жаҳондаги обрў-эътибори тобора юксалмоқда. Бу, айниқса, мамлакатингизда бозор иқтисодиётига оид ислохотларни босқичма-босқич амалга ошириш натижасида қўлга киритилаётган улкан ютуқларининг халқаро ҳамжамияти, хусусан, Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси каби қўллаб-қувватловчи муассасалар томонидан эътироф этилишида ўз ифодасини топмоқда. Ўзбекистоннинг иқтисодиётни ривожлантириш борасидаги пухта ва юксак самарали сиёсатидан қўллаб-қувватловчи ўрнал олса арзийди.

Халқаро анжуманининг очилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг нутқи мамлакатингизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида эришилган муваффақиятлар, бу йўналишда пухта ишлаб чиқилган дастур ва чора-тадбирлар тўғрисидаги фойдали маслаҳатларни қамраб олгани билан барчага маъқул бўлди. Хусусан, мамлакатингизда ўз вақтида қабул қилинган ва изчиллик билан амалга оширилаётган Инқирозга қарши чоралар дастури Ўзбекистонга иқтисодиётни барқарор ривожлантириш имконини бери-ди. Маълумки, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозидан санокли давлатларгагина безарар чиқишга эришди. Улар орасида Ўзбекистон ҳам бор. Мамлакатингизнинг ялпи ички маҳсулоти бундай оғир даврда ҳам ҳар йили 8 фоиздан ошгани бунинг ёрқин тасдиғидир. Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасини ривожлантириш, хориж сармоясини кенг жалб этиш ва қўшма корхоналарни қўлпайтиришга қаратилган доимий эътибор ўзининг юксак самараларини бераётди.

Люси ДАМИАНИ хоним, «Rook Media» компанияси президенти ва бош ижрочи директори (Канада):

– Ушбу халқаро конференциянинг очилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг теран мазмунли ва кенг қамровли нутқида Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасининг барқарор ривожланишида эътибор қаратилган жиҳатлар ва ҳаётга изчил татбиқ этилган ва этилаётган чоралар аниқ рақамлар ва далиллар асосида чуқур таҳлил қилиб берилди.

Мамлакатингиздаги қатор касб-хунар коллежларида бўлди. Халқаро талабаларга тўлиқ жавоб берадиган ушбу билим масканларида тахсил олаётган изланувчан ва тиришқоқ ўқувчи-талабалар билан мулоқотда бўлиб, ҳайратимиз ошди. Бу ёшлар энг мураккаб фанларни ҳам чуқур ўзлаштириш, катта қизиқиш билан ўрганаётганининг гувоҳи бўлди.

(Давоми 4-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЎЗБЕКИСТОНДА ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТНИ АМАЛГА ОШИРИШДА КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИКНИНГ РОЛИ ВА АҲАМИЯТИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

Муҳтарам конференция қатнашчилари, хонимлар ва жаноблар!

Сиз, қадрили меҳмонларимизни, нуфузли халқаро институтлар – Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси, Осиё тараққиёт банки, Ислон тараққиёт банкониинг вакиллари, етакчи олим ва мутахассислар, бизнесменлар, дунёнинг 45 та мамлакатидан ташриф буюрган барча конференция иштирокчиларини қутлаш, сизларга ўзимнинг чўқур ҳурмат-эҳтиромимни ҳамда анжуман ишида иштирок этаётганингиз учун самимий миннатдорлигимни билдириш менга катта мамнуният бағишлайди.

Бугунги анжуман учун «Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий сиёсатни амалга оширишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли ва аҳамияти» деган мавзунинг танланиши бежиз эмас. Бу, биринчи навбатда, Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки кунларидан бошлаб иқтисодиётнинг ушбу тармоғини жадал ривожлантиришга устувор аҳамият берилгани бизга эски мустабид, режалар-тақсирот тизимидан қолган инқирознинг ўта ўқир муаммоларини ҳал этишда энг муҳим омили, таъбир жоиз бўлса, локомотив бўлиб хизмат қилгани билан боғлиқ.

Мазкур соҳани тез суръатлар билан тараққиёт топтириш ва умуман, мамлакатни ислох этиш ва модернизация қилиш бўйича биз танлаган модель 2008 йилда бошланган, бугунги кунда, афсуски, чўқурлашув тенденциясига эга бўлиб бораётган глобал молиявий-иқтисодий инқирознинг салбий ва ҳалокатли оқибатларининг олдини олиш ҳамда бартароф этишда Ўзбекистон учун ҳал қилувчи роль ўйнади.

Жаҳон миқёсида янги рецессия ва банкротлик тўлкини, стагнация ва ишлаб чиқаришнинг пасайиш хавфи тобора ортиб бораётгани, қардорлик мажбуриятлари ва бюджет қатчилиги ўсаяётгани, ишсизлик муаммоси, аҳоли ҳаёт даражаси ва турмуш шaroитининг кескин ёмонлашуви, шунинг натижасида одамларнинг умумий норозилиги ва ижтимоий кескинлик кўмайиб бораётгани хавотирга соймай қўймайди.

Банк секторини янги пул массаси, шунингдек, молия бозорини турли деривативлар, яъни, иккиламчи маҳсулотлар ҳисобидан назоратсиз равишда тўлдириш давом этаётгани нафақат инқироздан чиқиб муқддатининг чўчилишига, балки миллий валюталарнинг янада қадрсизланиши ва шу билан боғлиқ оқибатларга олиб келиши мумкин. Бунинг устига, катта миқдордаги валюта маблағлари реал иқтисодиётга этиб бормасдан, жаҳон иқтисодиётида асосан спекулятив ҳолатлар ва стагнация жараёнини кучайтирмоқда.

Қисқача айтганда, юзга келаётган аҳвол жаҳон иқтисодиётидаги муаммоларни тезда ҳал этиш имконини бермапти.

Шу нарсга тобора аён бўлмоқдаки, инқироздан чиқиб жараёни ҳали яна узоқ давом этиши қўлтиқмоқда ва унинг қанчон тўғри ҳақда олдиндан бир нарсга дейиш қўл жўхатдан қийин бўлиб қолмоқда.

Биз мазкур конференция доирасида инқирознинг салбий оқибатларини юмшатиш ва бартароф этишнинг муҳим омилли бўлган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасида тўғридан тажрибамиз асосида сизлар билан фикр алмашишни истар эдик.

Уз-ўзидан равшани, яъни ички маҳсулотнинг 80 фоизи ва меҳнатга лаёқатли аҳолининг камиди 70 фоизи иқтисодиётнинг ушбу сектори улуғига тўғри келадиган, юксак ривожланган ва ривожланаётган давлатларда юз йиллар давомида тўғридан бой тажриба бизни жуда қизиқтиради. Бу биз учун низоҳат муҳимдир.

Мен мана шу залда қўллаб хорижий меҳмонларимизни қўриб турганимдан гоёт мамнунман. Сизларнинг ушбу конференцияда иштирок этаётганингиз, яъни маҳлислар, секция йиғилишларидаги чиқиш ва маърузаларингиз, ўзбекистонлик ҳамкасбларингиз билан қилган яқин мулоқотларингиз, юртимизнинг турли шаҳарларида ташир буюриб, баъзи объектларни бориб қўрганингиз, ўзаро баҳс ва фикр алмушувлар – буларнинг барчаси мазкур форумни ҳар томонлама бойитиб, унда фикрлар ранг-баранглигини таъминлашга, бу анжуманинг сизлар қутган натижаларини беришига ишончим қомил.

Бунинг учун сизларга самимий миннатдорлик билдираман. Қадрили дўстлар!

Ўйлайманки, бугун ўзимизга бир саволни бериш ҳар томонлама манфиқий бўлади. Яъни, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантиришни устувор йўналиш сифатида белгилаш нима билан, қандай омил ва сабаблар билан боғлиқ эди?

Бунинг сабабларини қисқача баён этадиган бўлсак, улар қуйидагилардан иборат.

Биринчидан, жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, иқтисодиётнинг муҳим тарихини ташкил қилувчи тармоқ бўлган кичик бизнес ички бозорни зарур товар ва хизматлар билан тўлдиришнинг асосий манбаи бўлиб хизмат қилади.

Кичик бизнес нафақат иқтисодиётдаги маълум бир бўшчиликларни тўлдиради, балки уни диверсификация қилиш ва барқарор суръатлар билан ривожлантиришни таъминлашда ўта муҳим роль ўйнайди.

Тадбиркорлик бизнеси аҳоли бандлиги ва даромадининг ўсишини таъминлашда, айнакча, бизнинг шароитда қандай муҳим аҳамият касб этишини баҳолашнинг ўзи қийин. Қуйидаги рақамларни эътиборга оладиган бўлсак, шундай ҳулоса чиқариш мумкин.

Агар 2005-2011 йилларда мамлакатимиз иқтисодиётида 5 миллиондан ортиқ янги иш ўрни ташкил этилган бўлса, уларнинг 60 фоиздан ортиғи кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳиссасига тўғри келади. Бунинг натижасида ҳозирги вақтда мамлакатимизда иш билан банд бўлган жами аҳолининг 75 фоиздан кўпроғи ушбу соҳада меҳнат қилмоқда.

Ўйлайманки, ана шу рақамларнинг ўзбек қўл нарсани англатади ва ижтимоий-иқтисодий тараққиётнинг ишончли йўлдан бораётганидан далolat беради.

Иккинчидан, тузиллишига кўра ихчам, қарорлар қабул қилишда тезкор ва ҳаракатчан, янги тартиб-қоидаларни қисқа муқддатда ўзлаштирадиган кичик бизнес жаҳон ва минтақалар бозорларидаги талаб ва конъюнктура ўзгаришларига анча тез мослашади.

Учинчидан, кичик бизнесни ташкил қилиш ва юритиш катта ҳаражат ҳамда капитал қўйилмаларни талаб этмайди. Бу эса ишлаб чиқаришни тез ва осон модернизация қилиш, техник ҳамда технологик қайта жиҳозлаш, янги турдаги маҳсулотларни ўзлаштириш, уларнинг номенклатурасини мунтазам янгиллаб бориш ва рақобатдошлигини таъминлаш имконини беради.

Тўртинчидан, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг таҳдид ва салбий оқибатларига йирик қорхоналарга нисбатан ушбу соҳанинг бардош бера олиш қобилияти анча юқоридир.

Фақат кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш ҳамда ушбу соҳанинг мамлакатимиз иқтисодиётида устувор мавқега эга бўлиши натижасида биз 2008-2009 йилларда глобал инқирознинг салбий оқибатларини ортиқча қийинчилик ва талафотларсиз енгиб ўтиш, ишлаб чиқаришни жаҳон бозори конъюнктураси ўзгаришларини ҳисобга олган

ҳолда қисқа муқддатларда қайта ташкил этишга муваффақ бўлдик.

Саноатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик тармоғининг ўсиш суръатлари 2008-2009 йилларда ўртача 23-24 фоизни, хизматлар ва сервис соҳасининг ўсиш суръатлари эса 15-16 фоиздан кам бўлмаган кўрсаткични ташкил этди.

Бешинчидан, кичик тадбиркорлик нафақат даромад манбаи, балки одамларнинг иқодий ва интеллектуал қобилиятини рўйбга чиқариш воситаси ҳамдир. Мазкур соҳа ҳар бир кишига ўз истеъдоди ва имкониятларини намойён этиш учун замин туғдирмоқда, шу тариқа ташаббускор, омиликор, мустақил фаолият юрита оладиган, ўз олдига қўйган мақсадларига эришишга қодир инсонлар тоифасини шакллантиришга хизмат қилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ўрта синфни шакллантириш учун мунтазам кенгайиб бораётган база бўлиб хизмат қилмоқда. Ўрта синф эса, маълумки, ҳар қандай демократик жамиятнинг асоси бўлиб ҳисобланади.

Бугунги кунда айнан шу соҳани ривожлантириш ҳисобидан жамиятдаги ижтимоий-сиёсий ва социал-иқтисодий барқарорликдан манфаатдор бўлган, мамлакатимизни тараққиёт ва демократик ислохотлар йўлидан ривожлантиришда фаол куч бўлиб майдонга чиқётган ижтимоий қатлам шаклланимоқда.

Ишончим қомилки, ана шу ва бошқа омилларни чўқур англаш Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантиришга қаратилган улкан эътиборнинг сабабларини тушуниш имконини беради.

Шуни айтишнинг ўзи қийинки, 20 йил аввал Ўзбекистонда хусусий тадбиркорлик деярли йўқ эди, бугун эса мавжуд барча ҳўжалик субъектларининг 90 фоиздан ортиғини кичик бизнес қорхоналари ташкил этади. Ҳозирги кунда яъни ички маҳсулотнинг 54 фоизи, ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотларининг 22 фоизи ва қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларининг 98 фоизи айнан шу соҳа ҳиссасига тўғри келмоқда.

Ўйлайманки, конференция қатнашчилари бизнинг ўтган йиллар мобайнида бу соҳада эришган ютуқларимизни муносиб баҳолайдилар.

Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, мамлакатимиз тарихида азал-азалдан хусусий тадбиркорлик муҳим ўрин тутиб келгани қўл жўхатдан кичик бизнеснинг жадаллик билан ривожланишига хизмат қилмоқда.

Биз аҳдодларимиздан мерос бўлган тадбиркорлик анъаналари, ота-боболаримизнинг асрлар давомида ўз ери, ўз мулки ва касб-корини эъзозлаб, қадрлаб, ҳар томонлама асраб-авайлаб келгани билан ҳақиқатан равишда фахрланамиз.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Яна бир гоёт муҳим масала, яъни, Ўзбекистонда тадбиркорлик ва кичик бизнес соҳаси айнан қандай принциплар асосида, қандай заминда ривожланаётгани ҳақида қисқача тўхталиб ўтишга ихозат бергайсиз.

Бу ҳақда гапирганда, авваламбор, соҳа ривож учун мустаҳкам қўнчилик ва ҳўқуқий база шакллантирилгани ва мунтазам тақомиллаштириб борилаётгани, бизнес учун имтиёз ва преференциялар бериш, ишлаб чиқаришни техник ва технологик қайта жиҳозлаш ҳамда модернизация қилиш масалаларида давлат томонидан тизимли равишда ёрдам кўрсатилаётганини таъкидлаш лозим.

Ўтган асрининг 90-йиллари бошларидаёқ конституциявий норма ва тамойиллар асосида қабул қилинган «Давлат тасаруфидан чиқариш ва хўсуслилаштириш тўғрисида», «Мулкчилик тўғрисида»ги қонунлар қисқа муқддатда саноат, савдо, умумий оқватланиш ва хизматлар соҳаларидаги ўн минглаб, юз минглаб давлат мулки бўлган объектларни хўсусли мулкка айлантириш учун сотиш, мулкни ижарага бериш принципларини биринчи навбатда қишлоқ ҳўжаллигида жорий этиш имконини яратди.

Мамлакатимизда 2000 йилда қабул қилинган «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг қафолатлари тўғрисида»ги қонун хўсусли тадбиркорликни ривожлантиришда асосий роль ўйнади. Ушбу қонунда фуқароларнинг тадбиркорлик фаолиятида эркин иштирок этиши учун барча асосий қафолат ва шартлар мустаҳкамлаб қўйилган, тадбиркорлик ва бизнес субъектларининг ҳўқуқлари ҳамда қонуний манфаатлари муҳофаза этилган.

Солиққа тортилмас масаласи доимий равишда эътиборимиз марказида бўлиб келмоқда. Фақат 2005 йилдан 2012 йилгача бўлган даврда микрофирма ва кичик қорхоналар учун айланма маблағдан олинадиган ягона солиқ тўлови ставкаси 2,5 баробар қамайтирилиб, 13 фоиздан 5 фоизга туширилди, халқ амалий санъати ва оилавий бизнес объектлари эса умуман солиққа тортилмайдиги ёки энг кам ставка бўйича солиққа тортилди.

Алоҳида эътиборга молик жиҳати шундаки, биз жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози даврида қўпгина давлатлар каби инқирозга қарши дастурлар доирасида солиқ ставкаларини нафақат оширмадик, балки аксинча, кичик қорхоналар учун ягона солиқ тўлови ставкасини қамайтирдик, хариқдорлар бўлган истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган қорхоналари 5-7 йилга солиқ тўловидан озод қилдик, ишлаб чиқаришни техник ва технологик янгилайдиган, модернизация қиладиган қорхоналарни эса боғжона тўловларидан бутунлай озод қилдик.

Фақат 2011 йилнинг ўзида кичик бизнес ва хўсусли тадбиркорлик субъектларига берилган солиқ имтиёзларининг умумий миқдори 500 миллион доллардан ошди. Қорхоналар ушбу маблағнинг 35 фоизини ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва модернизация қилишга, 25 фоизини ишчиларни рағбатлантиришга йўналтирди.

Давлатнинг ишлаб чиқариш, ижтимоий ва коммуникация-транспорт инфратузилмасини ривожлантиришга қўшаётган ҳал қилувчи ҳиссасини эътиборга оладиган бўлсак, унинг кичик қорхоналар ҳамда тадбиркорлик фаолиятини шакллантириш ва ривожлантириш борасидаги ролини баҳолашнинг ўзи қийин.

Бу борада мамлакатимизда ташкил этилган «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси ва «Ангрен» эркин индустриал зонасида юксак технологиялар асосида самарали фаолият кўрсатаётган бизнес субъектлари тажрибасини мисол тариқасида келтириш мумкин.

«Навоий» саноат зонасида муҳандислик тармоқлари, логистика, таъминот тизимлари қурилишига давлат томонидан 100 миллион долларга тенг миқдордаги маблағ сарфланди. Бу ўнлаб замонавий ишлаб чиқариш қорхоналарини ташкил этишга хорижий сармоядорларни фаол жалб қилиш имконини берди.

Бу йил ташкил қилинган «Ангрен» саноат зонаси учун умумий қиймати 60 миллион доллардан зиёд бўлган ишлаб чиқариш инфратузилмаси ва коммуникация тармоқларини шакллантириш бўйича маҳсус дастур ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқда.

Буларнинг барчаси нима учун, қандай мақсадларни қўзлаб амалга оширилмоқда?

Биз кичик бизнес соҳаси бундай кенг қўламли ишларни тўлиқ ўз зиммасига олиши мушкул эканини яхши тушунамиз. Чўнки кичик бизнес бундай катта ҳаражатларни қўтара олмайдди. Шунинг учун давлат томонидан тадбиркор ва ишбилармонлар эҳтиёжини тўлиқ қондирадиган, уларни рағбатлантирадиган шарт-шaroитларни яратиш мақсадида зарур инфратузилма ва коммуникациялар барпо этилмоқда. Бу табиий ҳол ва унинг моҳияти барчага аён бўлиши керак.

Биз бугунги кунда ташкил этаётган, алоҳида имтиёзларга эга бўлган бундай эркин иқтисодий зоналарга киритилаётган хорижий сармоялар миқдори 30 миллион доллардан ортиқ бўлса, ўша объектлар инфратузилмаси юз фоиз давлат томонидан молиялаштирилади.

Айни ана шу омиллар иқтисодиёт ва тадбиркорликнинг жадал суръатлар билан ўсишини таъминлаётган, давлатимиз томонидан қўрилаётган рағбатлантирувчи чора-тадбирлар ҳисобланади.

Хўсусли тадбиркорликни шакллантириш ва кенгайтиришни рағбатлантиришда оптималлаштириш ва имтиёзли кредитлаш масалалари ҳал қилувчи омил бўлмоқда.

Фақат 2011 йил якунларига кўра, ушбу тармоқни ривожлантириш ва рағбатлантиришга мамлакатимиз банклари томонидан 2,5 миллиард долларга тенг қийматдаги кредитлар ажратилди, бу берилган умумий кредитлар ҳажмининг 26 фоизини ташкил этади.

Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси, Ислон тараққиёт банки каби халқаро молия институтлари, БМТ тузилмалари, Араб Мувофиқлаштириш гуруҳи мамлакатлари, Жанубий Корея, Хитой, Германия ҳўкуматлари, бошқа давлатлар ва ташкилотлар томонидан бу борада кўрсатилаётган катта ёрдамни юксак қадрайимиз. Мазкур давлатлар ва ташкилотлар томонидан ўтган йиллар давомида иқтисодиётимизнинг кичик бизнес ва хўсусли тадбиркорлик тармоғини молиялаштириш учун 1,5 миллиард доллардан ортиқ кредит ресурслари ажратилди.

Бу ҳақда гапирар эканман, Ўзбекистондаги барча тадбиркорлар номидан ва шахсан ўз номимдан БМТ ҳамда банк тузилмалари рағбарлари ва намояндаларига, бугунги анжуманимизда иштирок этаётган хорижий давлатлар элчионалари вакилларига Ўзбекистонда бизнес соҳасининг шаклланиши ва муваффақиятли ривожланишига қўшаётган ҳиссаси учун яна ва яна бир бор самимий миннатдорлик изҳор этман.

Бугунги кунда фақат юксак билимни, замонавий фикрлайдиган, интеллектуал ривожланган ва профессионал тайёргарликка эга бўлган ёшларга сифатли, жадал ва инновацион тараққиётнинг энг муҳим шарти ва гарови бўла олиши, айнан улар мамлакатнинг буюк келажини таъминлашни мумкинчилигига қимидир деб ўйлаш шарт.

Ана шу гоёт муҳим жиҳатни эътиборга олган ҳолда, Ўзбекистонда кадрлар тайёрлаш масаласи давлат сиёсатининг энг устувор йўналиши этиб белгиланган. Мана, 15 йилдирки, мамлакатимизда кадрлар тайёрлашнинг нобъ тизими амалга оширилмоқда.

Бу тизимнинг моҳияти 9+3 тамойили асосида 12 йиллик умумий мажбурий бепул таълим тизимига ўтишдан иборат. Бунда умумтаълим мактабларидаги 9 йиллик таҳсилдан сўнг ёшлар кейинги 3 йил мобайнида касб-ҳўнар коллежларида ёки ўз хоҳишига кўра академик лицейларда ўқишни давом эттиради.

Одатда, лицейлар олий ўқув юртлиари ва университетлар ҳўзурида, мактаб таълимидан кейинги ўқишни давом эттириш учун ташкил қилинади.

Ўтган йиллар давомида қарийб 1,5 минг янги, энг замонавий ўқувхона билан жиҳозланган ўрта маҳсус, касб-ҳўнар ўқув юртлиари – коллежлар барпо этилиб, уларда 3-4 та замонавий мутахассислик бўйича касб-ҳўнарга эга бўлиш ва камиди ихозат чет тилини ўрганиш имконияти яратилган.

Фақат сўнгги 5 йил давомида ушбу ўқув юртлиарини 2 миллион 500 минг нафардан ортиқ ёшлар таъмонлаб, ҳозирги вақтда мамлакатимизда янги барпо этилган замонавий қорхоналар ва фермер ҳўжаликларига меҳнат қилаётган юртдошларимизнинг сафарини тўлдирмоқда.

Мен ишонаман, сиз, азиз меҳмонларимиз – бугунги форум иштирокчиларининг қўпчилиги Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларидаги коллежлар ва лицейларга ташир буюриб, бўлажак кадрлар-мутахассислар тайёрлаш даражаси ва сифати билан танишиш асосида бу сўзларимизга ишон ҳосил қилиш ва уларнинг амалий тасдиқини қўриш имконига эга бўлганлар.

Мен сизлар билан яна бир ўта муҳим масала юзасидан фикрлашмоқчиман.

Биз Ўзбекистонда бизнес юритишни истаган инсонлар ва албатта, сиёсатчилар, дипломатлар, хорижий меҳмонлар билан турли мавзуларда қўл сўбатлашганмиз.

Менга биз бугун барпо этаётган жамият ўз олдига қандай мақсадларни қўйгани ҳақида савол беришганида, мен уларга қуйидагича жавоб бераман.

Агар сиз бу саволга тўлиқ жавоб олишни, бизнинг бу борада амалга ошираётган ишларимизни ўз қўзингиз билан қўриб, ишон ҳосил қилишни истасангиз, бизнинг коллеж ва лицейларимизга бориш. Майли, ҳаммасига эмас, фақат бир нечтасига бориб кўринг, деб айтаман.

Айнан шу мисолларда Ўзбекистоннинг эртанги кўнини кўрасиз. Бу дарахларда янги авлод воғая етмоқда. Биз йигирма бир йилдан бўён, миллий манфаатларимиздан келиб чиққан ҳолда, мустақил тараққиёт йўлидан бораёмиз.

Юртимиздаги бугунги одамлар, бугунги ўзбекистонликлар эркин фикрлайдиган, ўз қўнига ишонадиган, собиқ Иттифокда мавжуд бўлган турли иллат ва кайфиятлардан мутлақо холи бўлган инсонлардир. Бу – бизнинг авлод!

Эски замонда юқорида ўтириб ҳамма нарсани биладиган, ҳамма нарсани ҳал қиладиган бош котиб бор, деган кайфият билан яшар эдик. Табиийки, биз бундай кайфият билан ривожлана олмас эдик. Собиқ тузум айнан шунинг учун ҳам барбод бўлди, тарқалиб кетди. Чўнки у тараққиёт этишга қодир эмасди.

Бутун дунё, демократик жаҳон ҳамжамияти қандай ривожланаётган бўлса, шундай ривожланишимиз керак эди. Биз мустақилликка эришганимиздан сўнг айнан шу йўлни танладик.

Ўйлайманки, бунинг амалий тасдиқини қўраман десангиз, ҳозирги ёшларимиз билан, олий ўқув юртлиари, касб-ҳўнар коллежлари ва академик лицейларда таълим олаётган, уларни битириб чиқётган йигит-қизларимиз билан қўпроқ суҳбатлашинг. Шунда сиз бугун Ўзбекистонда қандай авлод воғая етаётганига ва у ўзининг эртанги ёруғ истиқболини қандай тасаввур этаётганига ишон ҳосил қилиш мумкин.

Хурматли конференция иштирокчилари!

Сир эмаски, бизнинг эркин фаолият кўрсатишининг асосий мажбурий шартларидан бири, биринчи навбатда, **тад-**

биркорлик эркинлигининг кўчи ҳўқуқий қафолатларини таъминлаш, уларни сўзда эмас, амалда бажариш, **давлат, ҳўқуқ-тартибот, назорат органлари ва тузилмалари томонидан уларнинг фаолиятига ноконуний аралашувларга чек қўйиш** ҳисобланади.

Тадбиркорлик субъектларининг давлат, ҳўқуқни муҳофаза этувчи ва назорат органлари билан ўзаро муносабатларида тадбиркорлар ҳўқуқларининг устуворлиги тамойили қонунчилик даражасида жорий этилган, бунда қонунчиликдаги ҳар қандай қарама-қаршилиш ва номувофиқ ўринлар тадбиркорлар фойдасига талқин қилиниши керак. Кичик бизнес субъектларида улар рўйхатдан ўтган пайтдан бошлаб уч йил давомида режалар солик текширувларини ўтказишни тақийқлайдиган ва кейинчалик барқарор фаолият юритаётган, солик қонунчилиги ва тартиб-интизомга қатъий риоя қилаётган солик тўловчиларда текширувлар ўтказишни чеклайдиган тартиб жорий этилган.

2005 йилдан бошлаб тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказишнинг рухсат бериш тизимидан хабардор қилиш тизимига ўтиди. Ўз бизнесини очиб ушбу тадбиркорлар икки қўндан ортиқ бўлмаган муқддат талаб этилади ва бу қоида ривожланган давлатларда амал қилаётган мезонларга жавоб беради.

Ўзбекистонда кичик бизнес ва хўсусли тадбиркорлик ривожланишини қўллаб-қувватлайдиган институционал ва бозор инфратузилмасини шакллантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Товар-ҳомашё биржаси бозорда нархлар шаклланиши ва юқори ликвидлигига ҳомашё ресурслари ва товарларидан тенг фойдаланиш имкониятини яратишнинг энг муҳим воситаси ҳисобланади. Бугунги кунда мамлакатимизда биржа савдоларининг ишчил йўлга қўйилган механизми мавжуд бўлиб, у ҳар бир тадбиркорга **ҳомашё ресурслардан биржа савдолари орқали тенг ва ҳеч қандай тўсиқларсиз фойдаланиш имкониятини бермоқда.**

Жорий йилда мамлакатимизда экспорт қилувчи қорхоналар, шунингдек, хорижий инвесторлар учун қўшимча рағбат ва имтиёзлар берилди. Шу йилнинг июль ойида Халқаро молия корпорацияси билан ҳамкорликда ишбилармонлик муҳитини тўдан яхшилаш ва тадбиркорликка янада қўпроқ эркинликлар бериш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, улар асосида Ўзбекистон Республикаси Президентининг икки фармони қабул қилинди.

Мамлакатимизда статистик, молиявий ва солик ҳисоботларини тақдим этиш, солик ва мажбурий тўловларни тўлаш, рўйхатга олиш ва рухсат бериш жараёнларини амалга ошириш, ҳўжалик судларига даъво аризалари ва тавсияномалар киритиш бўйича электрон тизимни кенг жорий этиш қўзда тутилган бўлиб, бу ўз навбатида давлат, назорат қилувчи органлар билан тадбиркорлик субъектлари ў

ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ ШИАО ДЖАО ДЖАО НУТҚИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийлари, Хурматли вазиirlар, Конференция қатнашчилари, Хонимлар ва жаноблар!

Ўзбекистонга яна бир бор келиш шарафига муяссар бўлганимдан хурсандман ва Ўзбекистон томонига олий даражадаги ушбу халқаро конференцияда иштирок этиш имконини бергани учун миннатдорлик изҳор этаман.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг муҳим ўрни ҳақида тўхталшдан аввал Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 21 йиллиги муносабати билан самимий табрикларимни билдирмоқчиман.

Ўзбекистон мустақиллиқни қўлга киритганига энди 21 йил тўлган бўлса-да, улкан ютуқлар ва тараққиётга эришди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларининг Ўзбекистон мустақиллигининг йигирма бир йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги табрик сўзида таъкидланганидек, "Ўзбекистон иқтисодиёти қарийб 3,7 баробар, аҳолининг реал даромадлари жон бошига 7 баробар, одамларнинг умр кўриш даражаси ўртача 7 йилга узайган".

Ўзбекистон иқтисодиётда юқори ўсиш суръатларига эришиб ва таркибий ислохотларни давом эттириб, жаҳон иқтисодий инқирозининг салбий оқибатларини муваффақиятли енгиб ўтди. Шулар қаторида Ўзбекистоннинг ижтимоий ривожланиш ва мамлакат фаровонлигини муттасил яхшилаш борасида эришган улкан ютуқларини ҳам қайд этиб ўтиш жоиз.

Ўтган ҳафтада тасдиқланган 2012-2016 йилларда Ўзбекистон билан ҳамкорлик стратегиясида шундай дейилган: "Ўзбекистон Марказий Осиёда иқтисодиётни жадал ривожланиб бораётган, аҳоли жон бошига даромад сўнгги 7 йилда уч баробар ошган ва 2020 йилда ўртача даражадан юқори даромадли мамлакат бўлишига интилаётган давлатлардан-дир".

Президент Ислом Каримов Жаноби Олийларини ва конференция қатнашчиларини сўнгги 21 йилда қўлга киритилган ва ҳақли равишда фахрланса арзийдиган муваффақиятлар билан самимий табриклайман.

Хурматли конференция иштирокчилари!

Энди қуйидаги уч масалага қисқача тўхталиб ўтмоқчиман:

Биринчидан, Ўзбекистонда иқтисодий ўсиш ва иш ўринларини барқарор ташкил этишни таъминлаш борасида кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликнинг ролини ошириш;

Иккинчидан, Ўзбекистоннинг кичик бизнесни ривожлантиришга қўмаклашадиган муҳим ислохот ва дастурлари;

Учинчидан, кичик бизнесни ривожлантиришда Осиё тараққиёт банкининг иштироки.

Иқтисодий ўсиш ва иш ўринларини барқарор ташкил этишни жадаллаштиришда кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликнинг ўрни

Ўзбекистон жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози шароитида юқори иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолди. Шунинг эътирофи эътиш керакки, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ушбу ўсишни таъминлаш ва Ўзбекистон иқтисодиётини диверсификация қилишда муҳим роль ўйнади.

Кейинги 10 йил давомида Ўзбекистонда кичик бизнес ва тадбиркорликнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 2000 йилдаги 30 фоиздан 2011 йил охирида 50 фоизга етказилди. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик қишлоқ ҳўжалиги, қурилиш, савдо хизматлари соҳасини ривожлантиришда муҳим ўрин тутмоқда ва ишлаб чиқариш ҳамда енгил саноат тармоғида ҳам уларнинг аҳамияти ортиб бормоқда.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик Ўзбекистонда иш ўринларини ташкил қилишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Чунинчи, иш билан таъминланган 4 одамнинг 3 нафари кичик бизнес соҳасида меҳнат қилаётди. Шунинг алоҳида таъкидлаш лозимки, ҳар йили кичик бизнес ва хусусий корхоналар томонидан тахминан 500 минг янги иш ўрни, уларнинг 50 фоиздан ортиги қишлоқ жойларда яратилмоқда.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш Ўзбекистонни гендер жиҳатдан ҳар томонлама тенг ва барқарор юксалтиришда муҳим роль ўйнамоқда. Бу Ўзбекистонни даромади ўртача даражадан юқори давлатга айлантириш имконини беради.

Ўзбекистонда билимли ва ёш меҳнат ресурсларининг мавжудлиги, бой табиий ресурслари, шунингдек, Марказий Осиё чорраҳасида стратегик жиҳатдан қўлай жойлашгани мамлакатда кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш учун катта имкониятлар очади.

Бу имкониятлардан мумкин қадар кенг фойдаланиш, иқтисодий ўсиш барқарорлигини мустаҳкамлаш учун Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада тараққиёт эттиришга қаратилган ислохотлар ҳамда дастурларнинг амалга оширилаётгани ҳам алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Ўзбекистоннинг кичик бизнесни ривожлантиришга қўмаклашадиган муҳим ислохот ва дастурлари

Ўзбекистон раҳбарияти бу борада қатор муҳим ислохотларни амалга оширди. Кичик корхоналарни ташкил қилиш ва уларнинг фаолият кўрсатиши учун қўлай ҳўқуқий асос яратилгани, бизнесни "агона ойна" принципи бўйича рўйхатга олиш тартиби йўлга қўйилгани, янги таҳрирдиган Солиқ кодекси қабул қилиниб, бизнесга солиқ солиш ставкалари сезиларли даражада камайтилгани шулар жумласидандир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 2011 йилни "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили" деб эълон қилди ва кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликнинг иқтисодиётдаги аҳамиятини давлат сиёсати даражасига кўтарди. 2011 йил мобайнида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қўлай шарт-шароитлар яратиш, инвестицияларни жалб қилиш ҳамда янги иш ўринлари ташкил этишга қаратилган чора-тадбирлар дастури қабул қилинди.

Ўзбекистонда қатор дастурлар доирасида маблағлардан фойдаланишни яхшилаш ҳамда ривожланишга қўмаклашадиган муҳим масалаларни ҳал этиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка кредит ажратишни янада қўлайлаштириш мақсадида молия институтларини манзилли кредит линиялари билан таъминлаш давом эттирилмоқда.

Бироқ, молиявий имкониятларнинг чеклангани кичик корхоналар ва тадбиркорларнинг фаолиятида муаммолар туғдириши табиий. Шу боис кичик бизнес қўшимча кредитлар тақдим қилинишини таъзим этади. Менимча, бу борада давлат томонидан ёрдам кўрсатишни давом эттириш зарур.

Шу муносабат билан яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг ишбилармонларга катта эркинлик бериш ва илгор халқаро тажрибага мувофиқ қўлай ишбилармонлик муҳитини шакллантиришга қаратилган иккита муҳим фармонининг ўз вақтида қабул қилинганини таъкидламоқчиман.

Шунингдек, кичик бизнесни ривожлантириш нуктаи назаридан таълим тизимида ҳаётга татбиқ этилаётган ислохотларнинг муҳимлигини қайд этиш зарур. Ўзбекистонда амалга оширилган Қадрлар тайёрлаш миллий дастури ва унинг асосида касб-ҳўнар таълими тизимининг ташкил этилгани бошқа мамлакатлар учун намуна бўлиб хизмат қилиши мумкин. Осиё тараққиёт банки Ўзбекистоннинг Қадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш ишига ўз ҳиссасини қўшгани билан фахрланади.

Ушбу муҳим саъй-ҳаракатлар бундан буён ҳам Ўзбекистонда кичик бизнесни ривожлантириш ва хусусий инвестицияларни жалб этишга хизмат қилади, деб ишонаман.

Бундан ташқари, Ўзбекистонда қишлоқ жойларда ҳам кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни рағбатлантириш ҳамда ривожлантиришга қаратилган қатор дастурлар амалга оширилмоқда. Қишлоқ ҳудудларини ривожлантириш дастури бунга ёрқин мисол бўла олади. Мазкур дастур доирасида Ўзбекистон қишлоқларида уй-жой қурилиши, жумладан, жойлардаги қурилиш соҳасини тизимли ривожлантириш, уй-жой қурилишини маблағ билан таъминлашга бутун мамлакатда алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шунингдек, дастурда қишлоқларда турар-жой массивлари ривожлантириш, тегишли инфратузилмани ташкил этиш ва хизматларни тақ-

дим этиш, ҳар бир массивда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни юксалтириш имкониятларини яратиш кўзда тутилган. Ташкил қилинаётган ҳар бир қишлоқ массивида чакана савдо ва хизматлар кўрсатиш жойлари яратилмоқда, шунингдек, қурилаётган ҳар бир янги уйда новвойхона, ателье ёки кичик таъмирлаш устоналари каби оилавий бизнес турларини ривожлантириш имкониятлари мавжуд. Бундай дастурлар қишлоқ аҳолисининг ушбу янги имкониятларни рўёбга чиқариши учун кредит маблағларидан фойдаланишни кенгайтиришга хизмат қилмоқда.

Дастур ҳар йили тахминан 1000 кичик қишлоқ қурилиш компаниялари, 40 минг нафар малакали қурувчи ва кичик бизнес субъектлари, жумладан, хотин-қизлар учун янги иш ўрни яратишга қаратилган. Ҳар йили қишлоқ жойларда 2000 оилавий корхона ва 10 минг янги иш ўрни ташкил қилиш режалаштирилмоқда.

Мазкур ислохотлар ва дастурлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантиришга қўмаклашмоқда. Улар бизнесни юритиш билан боғлиқ харажатларни камайтириш ва жалб қилинаётган инвестициялардан самарали фойдаланиш, мамлакатнинг рақобатбардошлигини ошириш ҳамда янги иш ўринларини ташкил этиш имконини бермоқда.

Кичик бизнесни ривожлантиришда Осиё тараққиёт банкининг иштироки

Осиё тараққиёт банки 1998 йилдан буён Ўзбекистондаги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига, жумладан, молия ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш учун молия секторини ривожлантиришга ёрдам бериб келмоқда. Осиё тараққиёт банки кўрсатаётган ёрдам Ўзбекистоннинг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, бандлик ва даромадни оширишни таъминлаш орқали ҳар томонлама мувозанатли ривожланиш бўйича саъй-ҳаракатларини рағбатлантиришга хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга, Осиё тараққиёт банки томонидан банк иши, пенсиялар, молия назорати ва тартибга солиш, капитал бозорини ривожлантириш соҳаларига техник ёрдам кўрсатилди.

Осиё тараққиёт банки кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга умумий қиймати 170 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит линияларини тақдим этди, ва молия муассасалари кичик бизнес билан боғлиқ операцияларни бажаришда уларнинг салоҳиятини ошириш учун тегишли техник ёрдам кўрсатди.

Айни пайтда Осиё тараққиёт банки "Кичик ва микроомиялашни ривожлантириш" бўйича иккинчи лойиҳа ва Ўзбекистондаги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг молия ресурсларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида ушбу лойиҳа билан боғлиқ техник қўмаклашиш лойиҳасини амалга оширмоқда. Осиё тараққиёт банкининг

кредит маблағлари ҳисобидан молияланадиган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари секторида бизнесни юритиш имкониятларини кенгайтириш орқали 30 минг янги иш ўринларини ташкил қилиш кутилмоқда. Ҳаётга татбиқ этилаётган дастур тадбиркор аёлларга ёрдам кўрсатишни ҳам ўз ичига олган.

Шунингдек, Осиё тараққиёт банки қишлоқларни комплекс равишда ривожлантириш ва кейинчалик қишлоқ туманларига ипотека кредитларини бериш учун 500 миллион доллар миқдорида молия ресурсларини тақдим этиш орқали қишлоқ жойларда уй-жой қурилишини ривожлантиришга оид давлат дастурини қўллаб-қувватламоқда. Бу қишлоқларда уй-жойларни янада ривожлантириш, маҳаллий қурилиш секторини юксалтириш ва қишлоқларда маблағлардан фойдаланишни кенгайтиришга ёрдам беради.

Осиё тараққиёт банки ҳудудий молиялаш бўйича техник қўмаклашиш лойиҳаси доирасида Ўзбекистон томони билан ҳамкорликда электрон тўловлар тизими ва сугурта бозорини ривожлантириш, шунингдек, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг маблағлардан фойдаланишини янада яхшилаш имкониятларини ўрганоқда. Тадқиқот Осиё тараққиёт банкига келажакда ҳам қўмаклашиш борасида янги имкониятлар ва йўналишларни аниқлаб беради.

Сўзим охирида шунинг таъкидлашнинг истардимки, Президент Ислом Каримов Жаноби Олийларининг бу борада амалга оширилаётган ислохотларни мунтазам қўллаб-қувватлаётгани Ўзбекистонда хусусий секторни ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Осиё тараққиёт банки ва Ўзбекистон томони яқинда ҳамкорликнинг мамлакатга оид янги стратегиясини тайёрлади. Ушбу стратегия Ўзбекистоннинг янада барқарор ва мувозанатли иқтисодий тараққиёт топилшини қўллаб-қувватлашга қаратилган. Биз иқтисодиётни жадал диверсификация қилиш, хусусий секторни ривожлантириш, шаҳар ва қишлоқларда янги иш ўринларини ташкил қилишда бундан буён ҳам ёрдам бераверамиз.

Осиё тараққиёт банки мазкур стратегия доирасида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг, жумладан, тадбиркор аёлларнинг кредитлардан фойдаланишини қўллаб-қувватлайди. Молия секторини янада ривожлантириш ва молия соҳасидаги воситачиликни такомиллаштириш ажратилаётган маблағлардан фойдаланишни кенгайтиришга ёрдам беради. Бу эса, ўз навбатида, тадбиркорларга хусусий бизнесини бошлаш, ривожлантириш ва экспортни амалга оширишда қўшимча имкониятлар яратади.

Биз яқин ҳамкорлигимизнинг янада ривожланишидан манфаатдоримиз ва бундан кейин ҳам Ўзбекистонга ёрдам беришга тайёرمиз. Ўзбекистон томонининг ушбу муҳим конференцияни ташкил этиш борасидаги саъй-ҳаракатларини юксак баҳолаймиз.

Эътиборингиз учун ташаккур!

ЖАҲОН БАНКИ ВА ХАЛҚАРО МОЛИЯ КОРПОРАЦИЯСИ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ ДЖАНАМИТРА ДЕВАН НУТҚИ

Президент Ислом Каримов Жаноби Олийлари!

Хурматли меҳмонлар, хонимлар ва жаноблар!

Мазкур нуфузли конференцияда иштирок этиш ва муҳокамалар жараёнида Жаҳон банки фирм-мулоҳазаларини баён этиш менга катта мамнуният бағишлайди.

Бугун мен ушбу анжуманда ҳукуматлар ва академик доиралар вакиллари бўлган барча маърузачиларнинг фикрларини тинглашдан бахтиёрман.

Экспертлар томонидан билдириллаган қўллаб-қўрлар ва ҳулосалар Ўзбекистон иқтисодиётини мустаҳкамлаш борасидаги янада самарали йўлларни ишлаб чиқиш ҳамда мамлакатнинг узок мудатли раванқига хизмат қилади.

Ўзбекистондаги барқарор иқтисодий ривожланиш ва унинг ўтган 21 йил давомида ижтимоий-иқтисодий тараққиётда эришган муваффақиятлари таҳсинга сазовордир. Айниқса, глобал молиявий-иқтисодий инқироз даврида мамлакатда юқори даражадаги иқтисодий ўсиш суръатлари таъминланаётганини алоҳида эътироф этиш жоиз.

Жаҳон банки ғруҳи, яъни, Банк ва унинг хусусий сектор масалалари бўлими, Халқаро молия корпорацияси, шунингдек, бошқа тегишли институтлар Ўзбекистон билан мамлакатни иқтисодий ривожлантириш борасида ҳамкорлик қилишдан мамнундир.

Давлат ва хусусий сектор билан ҳамкорликдаги иш жараёнида биз нафақат кредитлашга оид дастурларни, балки техник экспертиза ва илгор халқаро тажрибани ҳам тақлиф этишга ҳаракат қилимиз.

Уч асосий ҳафтада тўхталиб ўтишни истардим.

Биринчидан, кичик, ўрта ва микро корхоналар ҳар бир мамлакат иқтисодий экотизимининг муҳим соҳаси ҳисобланади.

Уларнинг инновацион имкониятлари ва иқтисодий ўсиш қобилияти рақобатбардошлиқни шакллантиришнинг муҳим шартидир. Бунда бошқа мамлакатлар маҳсулотлари билан рақобатлашишга қодир ва халқаро бозорда муносиб ўрин эгаллаш оладиган юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш назарда тутилди.

Бу халқаро миқёсдаги рақобат шароитида ҳар қандай мамлакат иқтисодиёти тараққиётининг муҳим омилдир.

Иккинчидан, рақобатга асосланган саноат экотизимлари ва хусусий сектор ривожга асосида янги парадигма шаклланди. Бу хусусий ва давлат сектори ўртасидаги рақобатбардошликка йўналтирилган янада яқин ҳамкорликни кўзда тутади.

Биз бундай янги ёндашувни рағбатлантиришимиз, айни пайтда эҳтиёткорликни ҳам унутмаслигимиз ке-

рак. Бундай ёндашув тадбиркорлар ва кичик корхоналарнинг янги ғояларни ҳаётга татбиқ этиш ва янги имкониятлар яратишда омилкорлик билан иш юритишга хизмат қилиши керак.

Учинчидан, рақобатбардошлиқни оширишга қўмаклашадиган муҳим ислохот ва дастурлари

Ўзбекистон раҳбарияти бу борада қатор муҳим ислохотларни амалга оширди. Кичик корхоналарни ташкил қилиш ва уларнинг фаолият кўрсатиши учун қўлай ҳўқуқий асос яратилгани, бизнесни "агона ойна" принципи бўйича рўйхатга олиш тартиби йўлга қўйилгани, янги таҳрирдиган Солиқ кодекси қабул қилиниб, бизнесга солиқ солиш ставкалари сезиларли даражада камайтилгани шулар жумласидандир.

Ўзбекистонда қишлоқ жойларда ҳам кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни рағбатлантириш ҳамда ривожлантиришга қаратилган қатор дастурлар амалга оширилмоқда. Қишлоқ ҳудудларини ривожлантириш дастури бунга ёрқин мисол бўла олади. Мазкур дастур доирасида Ўзбекистон қишлоқларида уй-жой қурилиши, жумладан, жойлардаги қурилиш соҳасини тизимли ривожлантириш, уй-жой қурилишини маблағ билан таъминлашга бутун мамлакатда алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шунингдек, дастурда қишлоқларда турар-жой массивлари ривожлантириш, тегишли инфратузилмани ташкил этиш ва хизматларни тақ-

дим этиш, ҳар бир массивда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни юксалтириш имкониятларини яратиш кўзда тутилган. Ташкил қилинаётган ҳар бир қишлоқ массивида чакана савдо ва хизматлар кўрсатиш жойлари яратилмоқда, шунингдек, қурилаётган ҳар бир янги уйда новвойхона, ателье ёки кичик таъмирлаш устоналари каби оилавий бизнес турларини ривожлантириш имкониятлари мавжуд. Бундай дастурлар қишлоқ аҳолисининг ушбу янги имкониятларни рўёбга чиқариши учун кредит маблағларидан фойдаланишни кенгайтиришга хизмат қилмоқда.

Дастур ҳар йили тахминан 1000 кичик қишлоқ қурилиш компаниялари, 40 минг нафар малакали қурувчи ва кичик бизнес субъектлари, жумладан, хотин-қизлар учун янги иш ўрни яратишга қаратилган. Ҳар йили қишлоқ жойларда 2000 оилавий корхона ва 10 минг янги иш ўрни ташкил қилиш режалаштирилмоқда.

Мазкур ислохотлар ва дастурлар кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантиришга қўмаклашмоқда. Улар бизнесни юритиш билан боғлиқ харажатларни камайтириш ва жалб қилинаётган инвестициялардан самарали фойдаланиш, мамлакатнинг рақобатбардошлигини ошириш ҳамда янги иш ўринларини ташкил этиш имконини бермоқда.

Шу билан бирга, Осиё тараққиёт банки томонидан банк иши, пенсиялар, молия назорати ва тартибга солиш, капитал бозорини ривожлантириш соҳаларига техник ёрдам кўрсатилди.

Осиё тараққиёт банки кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга умумий қиймати 170 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит линияларини тақдим этди, ва молия муассасалари кичик бизнес билан боғлиқ операцияларни бажаришда уларнинг салоҳиятини ошириш учун тегишли техник ёрдам кўрсатди.

Айни пайтда, Осиё тараққиёт банки "Кичик ва микроомиялашни ривожлантириш" бўйича иккинчи лойиҳа ва Ўзбекистондаги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг молия ресурсларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида ушбу лойиҳа билан боғлиқ техник қўмаклашиш лойиҳасини амалга оширмоқда. Осиё тараққиёт банкининг

кредит маблағлари ҳисобидан молияланадиган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари секторида бизнесни юритиш имкониятларини кенгайтириш орқали 30 минг янги иш ўринларини ташкил қилиш кутилмоқда. Ҳаётга татбиқ этилаётган дастур тадбиркор аёлларга ёрдам кўрсатишни ҳам ўз ичига олган.

Шунингдек, Осиё тараққиёт банки қишлоқларни комплекс равишда ривожлантириш ва кейинчалик қишлоқ туманларига ипотека кредитларини бериш учун 500 миллион доллар миқдорида молия ресурсларини тақдим этиш орқали қишлоқ жойларда уй-жой қурилишини ривожлантиришга оид давлат дастурини қўллаб-қувватламоқда. Бу қишлоқларда уй-жойларни янада ривожлантириш, маҳаллий қурилиш секторини юксалтириш ва қишлоқларда маблағлардан фойдаланишни кенгайтиришга ёрдам беради.

Осиё тараққиёт банки ҳудудий молиялаш бўйича техник қўмаклашиш лойиҳаси доирасида Ўзбекистон томони билан ҳамкорликда электрон тўловлар тизими ва сугурта бозорини ривожлантириш, шунингдек, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг маблағлардан фойдаланишини янада яхшилаш имкониятларини ўрганоқда. Тадқиқот Осиё тараққиёт банкига келажакда ҳам қўмаклашиш борасида янги имкониятлар ва йўналишларни аниқлаб беради.

Сўзим охирида шунинг таъкидлашнинг истардимки, Президент Ислом Каримов Жаноби Олийларининг бу борада амалга оширилаётган ислохотларни мунтазам қўллаб-қувватлаётгани Ўзбекистонда хусусий секторни ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Осиё тараққиёт банки ҳудудий молиялаш бўйича техник қўмаклашиш лойиҳаси доирасида Ўзбекистон томони билан ҳамкорликда электрон тўловлар тизими ва сугурта бозорини ривожлантириш, шунингдек, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг маблағлардан фойдаланишини янада яхшилаш имкониятларини ўрганоқда. Тадқиқот Осиё тараққиёт банкига келажакда ҳам қўмаклашиш борасида янги имкониятлар ва йўналишларни аниқлаб беради.

Сўзим охирида шунинг таъкидлашнинг истардимки, Президент Ислом Каримов Жаноби Олийларининг бу борада амалга оширилаётган ислохотларни мунтазам қўллаб-қувватлаётгани Ўзбекистонда хусусий секторни ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Осиё тараққиёт банки ҳудудий молиялаш бўйича техник қўмаклашиш лойиҳаси доирасида Ўзбекистон томони билан ҳамкорликда электрон тўловлар тизими ва сугурта бозорини ривожлантириш, шунингдек, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг маблағлардан фойдаланишини янада яхшилаш имкониятларини ўрганоқда. Тадқиқот Осиё тараққиёт банкига келажакда ҳам қўмаклашиш борасида янги имкониятлар ва йўналишларни аниқлаб беради.

(Давоми 4-бетда)

ЖАҲОН БАНКИ ВА ХАЛҚАРО МОЛИЯ КОРПОРАЦИЯСИ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ ДЖАНАМИТРА ДЕВАН НУТҚИ

(Давоми. Боши 3-бетда)

Шундай бўлса-да, ривожланган мамлакатлар иқтисодиётидаги муваффақиятлар тарихига назар ташласак, уларни бирлаштириб турувчи умумий жиҳатлар ҳам мавжудлигига гувоҳ бўламиз. Бу аниқ соҳаларга мақсадли инвестициялар киритишга манзилли ёндашув ва саноат тармоқлари, инновациялар муаллифлари ва инвестицияларни бирлаштирган экотизимларни яратиш масаласидир.

Бугун глобал иқтисодиётда қузатилаётган пасайиш жараёнларида дуч келаётган мамлакатлар ҳукуматлари хусусий сектор билан бевосита ҳамкорлик қилишга ўтаётганидан ажабланмаслик керак.

Сўнги икки йил давомида Жаҳон банкида бизнинг рақобатбардорлиқ оид тасаввурларимиз танқидий нуқтаи назардан ўрганилди ва тадқиқий равишда ўзгариб борди.

Бизнинг ёндашувиимиз иқтисодиёт тармоқларини ривожлантиришга асосланган барқарор иқтисодий ўсишни рағбатлантиришда ҳар томонлама пухта ўйланган қарорлар қабул қилишда микросоҳа мамлакатларга ёрдам беришдан иборатдир.

Бозор талабларига ҳамиша ўйғунлик шарт бўлган рақобатбардорлик ушбу янги парадигманинг муҳим жиҳати ҳисобланади.

Сийёсий қарорлар қабул қилувчи шахслар ва саноат тармоқлари раҳбарлари «юқоридан-пастга» тамойилига асосланган режалаштиришнинг қатъий ёндашувдаги ҳатолар такорланишининг олдини олишлари лозим.

Ақсича, тармоқнинг жаҳон бозоридида рақобатбардорлигини таъминловчи шароитни бозор талаблари ўзгаришларини ҳисобга олган ҳолда тақомиллаштириш бориш зарур.

Давлат ва хусусий сектор ўртасидаги яқин ҳамкорлик яхши самара бериши мумкин. Бироқ масъул раҳбарлар бундай ёндашувларни амалиётга татбиқ этишда эҳтиёткорлик билан иш қўришлари зарур. Бу борада ягона универсал сийёсий чора-тадбирлар мажмуи мавжуд эмас.

Давлат ва бозор тизимлари ўртасидаги мувозанатни ҳар қайси мамлакат ўзи белгилайди.

Бу янги ёндашув ишлаб чиқилганда ҳам, хусусий ва давлат сектори манфаатлари ўртасида кучайиб бораётган муносабатлар бозор талаблари белгилаб берадиган мезонларга асосланиши лозим.

Мамлакатни ривожлантириш борасида давлат ва хусусий сектор ўртасидаги кучли ва мустаҳкам ҳамкорлик иқтисодий ўсишни таъминлашда муҳим аҳамиятга эга бўлиши мумкин.

Бунда корхоналарнинг бозор талабларига мослашувчанлиги муҳим роль ўйнайди ва улардан реал вақт режимида бозор талабига мослашишни талаб қилади.

Рақобатбардор тармоқлар, айниқса, юқори қўшимча қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқариш соҳасини ривожлантиришда зарур қўшимчаларга эга ишчи кучи рақобатбардорлигининг яна бир муҳим таркибий қисми ҳисобланади.

Ўзбекистоннинг пухта билим ва касб қўшимчаларига эга ёшларнинг ўзи ҳам муҳим ресурс ҳисобланади. Таълим соҳасида амалга оширилган ислохотлар ёшларнинг қўшимчаларини юксалтиришга хизмат қилмоқда. Бозор талабларига мос кадрлар тайёрлаш – таълим соҳасининг энг муҳим вазифасидир.

Учинчидан, сийёсий қарорлар қабул қилувчи шахслар сифатида ушбу янги парадигмадан келиб чиқадиган талабларни баҳолашга ҳаракат қилиб қўйилади.

Хусусий секторни муваффақиятли ривожлантириш қашшоқлик даражасини изчил пасайтиришда ҳал қилувчи аҳамият касб этиши мумкин. Фақат бозор талабларига тез мослаша оладиган хусусий секторда узоқ муддатли истикболда ҳам барқарор иш ўринлари ташкил этилиши ва даромад манбаи яратилиши мумкин.

Хусусий секторни ривожлантириш учун кенг қўламли сийёсий чора-тадбирларнинг ўзи кифоя қилмайди. Янги парадигманинг талаби шундайки, хусусий секторни ривожлантиришга дастурий ёндашув доирасида макро даражадаги чора-тадбирлар микро даражадаги янги ташаббуслар билан ўйғунлаштириш лозим.

Қўлаб мамлакатлар иқтисодиёти билан танишиш асосида тулланган таърибдан келиб чиқиб шунга ишонч ҳосил қилдиким, иқтисодий экотизимнинг ҳар бир жиҳати изчил ўрганилиши ва зарурат туғилганда янгидан тақомиллаштирилиши даркор.

Барқарор иқтисодий ўсишга хизмат қиладиган баъзи омиллар тузилмавий хусусиятга эга бўлса, баъзилари инсон омили билан боғлиқдир.

Иқтисодиёти ривожланган мамлакатлар томонидан эътироф этилгандек, тузилмавий омиллар нуқтаи назардан тартибга солишга асосланган муҳим хусусий корхоналарга ҳаддан зиёд оғирлик юкламаган ҳолда жамиятда умумий фаровонликни ҳимоя қилиши, ўзаро мувозанатни таъминлаши шарт.

Таълим соҳаси ва касб қўшимчаларини ривожлантириш билан бирга модернизация қилинган инфратузилмага инве-

стициялар жалб қилиш узоқ муддатли истикболда ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда беқиёс аҳамият касб этувчи «жамият фаровонлиги»ни яратди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари молиявий маблағлардан фойдаланиш имкониятига эга бўлиши учун самарали банк тизими ва барқарор капитал бозори мавжуд бўлиши даркор. Технологик инновацияларни ривожлантириш учун эса патентлашга оид амалий қўнунчилик асоси зарур.

Экспортта чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардорлигини таъминлаш учун миллий сифат тизими яхши йўлга қўйилган бўлиши даркор.

Жаҳон таърибаси шуни кўрсатадики, валюта ва пул сийёсати ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлиб, хорижий инвестицияларни жалб этишга хизмат қилади. Бизнесни юретишнинг яхлит қондаларини таъминлашда давлатнинг оқилона ишлари ишбилармонлик муҳитига бўлган ишончини оширади.

Ишбилармонлик муҳитига оид омиллар нуқтаи назардан қараганда, бу борада муваффақият қозongan мамлакатларнинг эътироф этилиши, ошқоралик жамоатчилик ва инвесторлар ишончини оширади, коррупция эса уни йўққа чиқаради.

Инклюзив сийёсатга оид чора-тадбирлар ва тадбиркорларни гендер нуқтаи назардан ҳолисона қўлаб-қувватлаш ходимларнинг ҳуқуқларини кенгайтиради ва мамлакатда инсон капитали самарадорлигини кескин ошириш имконини беради.

Ўзбекистонда бу борада кенг қўламли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Жаҳон банкининг дунё мамлакатлари бўйича рақобатбардорлиққа асосланган «Бизнесни юретиш» деб номланган йиллик маърузасида мавжуд муаммоларни таҳлилий баҳолаш ўз ифодасини топади. Ушбу маъруза Жаҳон банкининг мен масъул бўлган хусусий сектор бўлими томонидан chop этилади. Биз Ўзбекистон томони билан ушбу маълумотларни таҳлил қилиш масаласи юзасидан амалий ва доимий мулоқот олиб бормоқдамиз.

Ўзбекистон томонидан қўлаб соҳаларда амалга оширилаётган муҳим ишларга алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. Масалан, Ўзбекистон Президентининг яқинда қабул қилинган фармонларида бизнесда халқаро стандартларга эришиш учун ишбилармонлик муҳитини ривожлантиришнинг муҳим йўналишлари белгилаб берилган.

Келажикда бу борадаги изчил сайё-ҳаракатлар ўзининг юксак самараларини беришига ишонамиз. Уларнинг аксарияти – лизинг, бизнесни назорат қилиш, корхоналарни рўйхатга олиш, рухсатнома ва лицензия бериш, солиқ маъмуричилиги, ҳисобдорлик, корхонани ихтиёрий тугатиш жараёни каби йўналишлар Халқаро молия корпорациясининг маслаҳат хизматлари бўлимлари томонидан қўлаб-қувватланади.

Мамлакатда амалга оширилаётган ислохотлар Ўзбекистон томонидан иқтисодий диверсификацияни барқарор тараққиёт асоси сифатида ҳаётга татбиқ этишга интилаётганининг амалий ифодасидир. Бу Ўзбекистоннинг энг ривожланган мамлакатлар каби даромад даражаси ўртача бўлган давлат мақомига эришиш борасидаги сайё-ҳаракатларини қўлаб-қувватлаш учун асос бўла олади.

Бундан ташқари, кредит бюроси операцияларини кенгайтириш ва гаровни таъминлаш реестри салоҳиятини кучайтириш каби бошқа йўналишларда ҳам самарали ишлар олиб борилмоқда. Жаҳон банки Ўзбекистондаги фаолияти доирасида қўлаб соҳаларда бизнес муҳитни тақомиллаштириш, жумладан, қурилишга ер участкаси ажратишга рухсат бериш, уларни рўйхатга олиш ва кредит ажратиш мақсадида техник қўлаб бермоқда.

Шунингдек, Жаҳон банки молия секторидида банк ва суғурта назорати ҳамда тартибга солишни мустаҳкамлаш бўйича ҳам техник ёрдам кўрсатди. Банк, жумладан, таъминотга доир битимлар соҳасида фойдаланишга оид умумий концепцияни қўлайитириш бўйича ўз тавсияларини берди. Айни пайтда қатор муҳим дастурлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси имкониятларини кенгайтириш, кичик ва хусусий корхоналар мавқеини ошириш учун барча шарт-шароитлар мавжуд, деб айтиш учун барча асосан бор.

Жаҳон банки Ўзбекистон билан амалий ҳамкорлик муносабатларини қўлаб-қувватлаш, мамлакатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳамда умуман иқтисодиётнинг янада ривожланишини таъминлашга хизмат қиладиган ишбилармонлик муҳитини шакллантиришда ёрдам беришга тайёр.

Ушбу нуфузли халқаро анжуманда ва соҳага тегишли масалалар муҳокамасида иштирок этиш шарафига муюссар бўлганлигидан миннатдорман. Яқини мақсисда кенг қўламли ғоялар билан танишиш ва уларни муҳокама қилишда қатнашиш менга улкан мамнуният бахш этади.

Эътиборингиз учун ташаккур.

ЎЗБЕКИСТОНДА КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК РИВОЖИГА ҲАВАС ҚИЛСА АРСИЙДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Жорж РАТМАНН, Райнланд-Пфальц Иқтисодиёт вазирлиги ҳузуридаги марказий ва шарқий Европа мамлакатлари билан бизнес ҳамкорлик марказининг ижро-чи директори (Германия):

– Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг маърузасини катта қизиқиш билан тингладим, ўзим учун жуда кўп фойдали маълумотлар олдим. Юксак иқтисодий тараққиёт сари дадил одимлаётган Ўзбекистон ривожланишининг энг самарали йўлини танлаган. Хусусий секторни тақомиллаштириш йўлида қабул қилинаётган фармон ва қарорлар ушбу йўналишни янада эркинлаштириш ва фаоллаштиришга хизмат қилмоқда. Ўзбекистон эришаётган юксак иқтисодий ўсиш кўрсаткичлари бугун жаҳон ҳамжамияти томонидан ҳолисона юқори баҳолабмоқда.

Ўзбекистонда иқтисодиётни, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасининг молиявий барқарорлигини қўлаб-қувватлаш, ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, диверсификация қилиш, харажатларни камайтириш ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардорлигини таъминлаш борасида ўргана арзийдиган жиҳатлар кўп. Жаҳон бозоридида Германия ишлаб чиқарилаётган технологияларга бўлган талаб жуда юқори. Биз бу борада ўзбекистонлик ишбилармонлар билан яқин ҳамкорлик ўрнатиш ниятидамиз.

Фахд ал-МЕКРАД, Ривожланиш ва маъмурий консалтинг институти бош менежери (Кувейт):

– Президент Ислон Каримовнинг нутқида Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган изчил ишларнинг юксак самаралари, жаҳон иқтисодиётида кечяётган жараёнлар чуқур таҳлил қилиб берилди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик қўлами кенгайиб бормоқда. Ўзбекистон билан Кувейт ўртасидаги муносабатларда иқтисодий алоқалар, жумладан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фан-таълим, ахборот технологиялари, қишлоқ ҳўжалиги каби қўлаб соҳалардаги ҳамкорлиқни кенгайтириш устувор йўналишлардан саналади. Ўзбекистонда хорижий сармоядорлар билан шерикликда иш юритиш учун яратилган қўлай шарт-шароит, зарур имтиёз ва имкониятлар қувватли ишбилармонларнинг Ўзбекистонда ўз бизнесини очиб ва кенгайтиришга қизиқишини тобора ошираётди.

Ўзбекистон Президенти Ислон Каримов томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ривожлантириш йўлида олиб борилган ислохотлар бераётган юксак самараларни ҳар томонлама ўргана арзийди. Айниқса, оилавий бизнесни тараққиёт этириш борасида амалга оширилаётган лойиҳаларга ҳава-сини ортди. Зотан, оила фаровонлиги – юрт фаровонлигидир.

Президент Ислон Каримовнинг конференция очилишида сўзлаган нутқи менда катта таассурот қолдирди. Давлатингиз раҳбари томонидан ишлаб чиқилган машҳур беш тамойилга асосланган ижтимоий йўналтирилган эркин бозор иқтисодиётига ўтишнинг «ўзбек модели» жуда самарали ва ҳаётийлиги билан халқаро ҳамжамият томонидан кенг эътироф этилганини ҳам алоҳида таъкидлашни истардим. Ўзбекистоннинг ютуқларидан яна бири мамлакатингиз аҳолисининг интеллектуал салоҳияти жуда юқори эканидир.

Ирода УМАРОВА,
Мадина УМАРОВА,
Нодира МАНЗУРОВА
ёзиб олди

МАМЛАКАТИМИЗДА

● «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Фарғона вилояти бўлими томонидан Фарғона туманидаги Шохимардон қишлоғида «Биз буюк юрт фарзандларимиз!» шиори остида ёшлар фестивали ўтказилди. Фестиваль доирасида маънавий-маърифий тадбирлар, акциялар, футбол, волейбол, баскетбол каби спорт турлари бўйича мусобақалар ташкил этилди.

● Навоий шаҳридаги Ёшлар марказида «Келажак овози» республика кўрик-танловининг вилоят босқичи ғолибларини тақдирлашга бағишланган маросим бўлиб ўтди.

● Мароқанд – Қарши ва Қарши – Термиз темир йўл участкаларини электрлаштириш лойиҳалари изчил амалга оширилаётди. Бу поездлардан фойдаланиш сарф-харажатларини 20 фоизгача камайтириш, йўловчи ва юкларни манзилга етказиш тезлигини 1,3 баробар ошириш имконини беради. Маълумотларга кўра, Мароқанд – Қарши участкасини электрлаштириш лойиҳасини амалга ошириш учун ҳозиргача 5,9 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маблағ ўзлаштирилган. Айни пайтда участкада қурилиш-таъмирлаш ишлари жадал суръатларда олиб борилаётган.

● Умумтаълим мактаблари ва ўрта махсус касб-хунар таълими муассасалари ўқувчилари ўртасида соғлом турмуш тарзини оммалаштириш, велоспорт турига қизиқувчи йигит-қизларни аниқлаш ҳамда рағбатлантириш мақсадида ўтказиб келинаётган анъанавий «Камолот ТУР» веломарафонининг Бухоро вилояти босқичи бўлиб ўтди. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят кенгаши томонидан қатор ташкилотлар билан ҳамкорликда ташкил этилган мазкур велопойгада 150 нафардан зиёд ёшлар иштирок этди.

● Андижон вилояти Олтинқул туманида янги туғруқ мажмуи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Туғруқ мажмуининг қурилиши учун 2,5 миллиард сўм маблағ сарфланган бўлиб, мажмуадаги учта бўлим энг замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган, шифокорларнинг аҳолига малакали тиббий хизмат кўрсатиши учун зарур барча шароитлар яратилди.

ЖАҲОНДА

● Мексика ҳуқуқ-тартибот идоралари томонидан гиёҳванд моддалар савдоси билан шугулланувчи «Кўрфаз» картели жиноий гуруҳининг етакчиси Хорхе Эдуардо Кастильо Санчес қўлга олинди. У мамлакатнинг Тамаулипас штатида олиб борилган махсус амалиёт вақтида ушланган. Маълумотларга қараганда, Санчес 2010 йилдан буён жиноий тўдага раҳбарлик қилиб келган. Унинг бошчилигидаги гуруҳ АҚШ ҳудудида гиёҳванд моддаларни олиб ўтиш билан шугулланган.

● АҚШда топилган Пабло Пикассо-нинг «Қизил шляпали аёл» картинаси 30-40 миллион долларга баҳоланмоқда. Ушбу санъат асари учун Guernsey's аукцион уйи айнан шу суммани бермоқчи. Ушбу картина Индиана штатидаги Эвансвилла тасвирий санъат, тарих ва фан музейининг захирасидан топилган. Бу ерда у 50 йил сақланган.

● Япониянинг «Fujifilm» компанияси кейинги йилнинг бажоридан бошлаб, киноленталар ишлаб чиқаришни бутунлай тўхтатмоқчи. Корхона вақилининг айтилишча, ҳозир мажкур турдаги маҳсулотларга талаб олдирингидек юқори эмас. Бу эса компаниянинг зарар кўришига сабаб бўлмоқда. «Fujifilm»га 1934 йилда асос солинган. Компания ташкил этилган дастлабки йиллардан бошлаб киноленталар тайёрлашни йўлга қўйган. У ҳозир Япониядаги шундай маҳсулот ишлаб чиқараётган ягона компания эди.

Газетанинг навбатдаги сони 18 сентябрда чиқади.

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМИЛИГИ

Манзилимиз: 100029,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Бизнинг электрон манзил:
vto2007@mail.uz

Буюртма Г. 941

ТЕЛЕФОНЛАР:
Эълонар: 233-28-95,
236-57-65. факс: (371) 232-11-39

Душанба, сешанба, чоршанба,
пайшанба ва жума кунлари чиқади
Навр кўрсаткичи — 563

2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот бошқармасида
02-1-рақам билан рўйхатга олинган

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилади.
4919 нускада босилди.
Қўғоз бичими А-2

Топшириш вақти: 13.00

Нашри етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки
«Тошкент почтамити»га — 233-74-05 телефониға мурожаат қилишингиз мумкин.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонаси. Корхона
манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Баш муҳаррир
Ақмал АҚРОМОВ

Босишга топширилди: 06.00